

GYÁROS LÁSZLÓ

ÚJ SZÓ

A Szovjet Hadsereg lapja Magyarország lakossága számára

A Sajtópalota

Ez a régebben *New York palota*, az utóbbi években inkább *Sajtópalota* néven emlegetett nagyméretű, jellegzetes, tornyos épület Budapesten, a Lenin körút és a Dohány utca sarkán magasodik. 1951 óta a Lapkiadó Vállalat székháza.

Ebben az épületben jelent meg 1945. február 2-án a *szovjet hadsereg* magyar nyelvű lapja, az *Új Szó*. Első száma megjelenésének 30. évfordulóján a Sajtópalota főbejáratának belső falán márvány emléktáblát helyeztek el a *Lapkiadó Vállalat* dolgozói, amelyen arany betűs szöveg hirdeti:

*E házban jelent meg 1945. február 2-án
az Új Szó,
a Szovjetunió Vörös Hadseregének
magyar nyelvű napilapja*

Az *Új Szó* első száma megjelenésének 30. évfordulóján elhelyezett emléktáblát azóta is minden esztendőben, február 2-án megkoszorúzzák a Lapkiadó Vállalat dolgozói, akik ezzel is bizonyítják: nem felejtették el, és soha nem fogják elfelejteni, hogy hazánk felszabadulását, szabadságunkat és függetlenségünket a Szovjetunióknak, a Szovjetunió Vörös Hadseregének köszönhetjük.

Az Új Szó

Harminchárom esztendővel ezelőtt, 1944. szeptemberében már az egész világ tudta, hogy a hitleri Németország elvesztette a háborút. Tudta ezt Hitler minden szövetségese és minden ellensége egyaránt.

Az idő tájt Németország három szövetségese lépett ki egymás után a háborúból és fordult ellene: augusztus 23-án Románia, szeptember 4-én Finnország és szeptember 9-én Bulgária. Olaszország pedig már jóval korábban faképnél hagyta volt szövetségését.

A hadihelyzet 1944. szeptember elején a következő volt:

a Kárpátok térségében a 4. *Ukrán Front* (parancsnoka *Petrov* hadseregtábornok) nyomult előre az „Árpád-vonal” felé;

a 2. *Ukrán Front* (parancsnoka *Malinovszkij* marsall) Románián keresztül átlépte a magyar határt, és Battonya térségében megkezdte Magyarország felszabadítását. A 2. *Ukrán Front* egységeivel együtt harcoltak a szovjet hadsereghez átváltt román csapatok;

a 3. *Ukrán Front* (parancsnoka *Tolbuhin* marsall) alakulatai Jugoszlávián és Bulgárián keresztül, a csatlakozott jugoszláv csapatokkal együtt, átlépték a magyar határt és folytatták előnyomulásukat.

A szovjet hadsereg a háborúnak ebben a szakaszában már nemcsak fegyverrel, hanem röpcédulák ezreivel és tízezreivel is harcolt.

A röpcédulák szövege többnyire így hangzott: *Hitler-Németország elvesztette a háborút. — A katonai összeomlás következménye Németország teljes elszigetelődése. — Olaszország és Románia már harcol Hitler-Németország ellen. — Bulgária és Finnország kilépett a háborúból. — Magyarország a teljes katonai összeomlás előtt áll! Szakítani a németekkel: ez Magyarország megmentésének útja!*

A röpcédulákat szovjet repülőgépek a magyar katonai egységek állásaira szórták le. A pilóták jól céloztak: több ezer hadifogságba került magyar honvéd zsebében őrizte ezeket a röpcédulákat, főképp a „*Magyar Katona! Ne vérezz Hitlerért és magyarországi bérenceiért!*” — kezdetűt, mivel a hátlapján olvasható magyar és orosz nyelvű szöveg szerint, ha annak birtokában önként megadja magát, mint hadifogoly jó bánásmódban részesül, a Vörös Hadsereg parancsnoksága gondoskodik életbiztonságáról, valamint arról, hogy a háború befejezése után hazatérhessen családjához.

Szeptember 23-án gyakorlatilag is megkezdődött Magyarország felszabadítása. Battonya térségében a 2. *Ukrán Front*hoz tartozó 18. páncélos hadtest egységei átlépték az országhatárt és feltartóztathatatlanul nyomultak előre.

Néhány nappal később, szeptember 26-án, megjelent Lvovban a *Magyar Újság*. Kiadta a 4. *Ukrán Front* politikai osztálya, szerkesztette Illés Béla, a szovjet hadsereg őrnagya. Ezzel csaknem egyidejűleg megjelent a *Híradó* is. Kiadta a 2. *Ukrán Front* politikai osztálya. Szerkesztette *Ráth Károly*, a szovjet hadsereg századosa.

A magyar területen előrenyomuló, felszabadító szovjet hadsereg politikai osztályai nagyon fontosnak tartották a magyar polgári lakosság tájékoztatását, és a *Magyar Újság*, valamint a *Híradó* kitűnően ellátta ezt a feladatot. Mindkét lap, már nem a röpcédulák stílusában, hanem részletesen tájékoztatta olvasóit, naponta közölte a Szovjet Sajtóiroda, valamint a nyugat-európai hadszíntér hadijelentéseit, foglalkozott a nemzetközi helyzet híreivel és bőséges híranyagot közölt a magyarországi eseményekről.

A *Magyar Újság* és a *Híradó* 1944 végén a már felszabadult Debrecenben találkoztak és egyesült. Mindkét lap eleinte kézzel hajtott, teherautóra szerelt tábori nyomdagépen készült, de ha valamelyik felszabadult kis városban találtak üzemképes nyomdát, akkor ott nyomták. Az egyesült két lap címét az első budapesti szám megjelenésekor változtatták meg, ekkor lett a hadrakelt Vörös Hadsereg magyar nyelvű lapjának címe: „*Új Szó*, a Szovjet Hadsereg lapja Magyarország lakossága számára”.

Amikor az *Új Szó* első száma Budapesten 1945. február 2-án megjelent, a főváros még nem szabadult fel teljesen. A budai oldalon harapófogóba került, körülvárt német és magyar fasiszta egységek kétségbeesetten lőtték Pestet, egyebek között a New York palota és az Athenaeum épületét is.

Mai szemmel nézve talán elhamarkodottnak tűnik, hogy a szerkesztőség az

A Szovjet Sajtóiroda jelentéseiből

December 20-i jelentés

December 20-i jelentés.
December 20-án folytatódott az oroszok elleni harcok a Szovjetunió területén. A harcok során a szovjet csapatok sikeresen visszaverték az orosz csapatok támadását. A szovjet légierő is aktívan részt vett a harcokban, és számos orosz repülőgépet lőtt le. A szovjet csapatok továbbra is tartják a pozícióikat, és megkezdte a támadást az oroszok ellen.

December 21-i jelentés

December 21-i jelentés.
December 21-én folytatódott az oroszok elleni harcok a Szovjetunió területén. A harcok során a szovjet csapatok sikeresen visszaverték az orosz csapatok támadását. A szovjet légierő is aktívan részt vett a harcokban, és számos orosz repülőgépet lőtt le. A szovjet csapatok továbbra is tartják a pozícióikat, és megkezdte a támadást az oroszok ellen.

A nyugateurópai hadszíntér hírei

London, december 21. (EPA) - A nyugateurópai hadszíntéren az orosz csapatok továbbra is tartják a pozícióikat, és megkezdte a támadást az amerikai csapatok ellen. A nyugateurópai hadszíntéren az orosz csapatok továbbra is tartják a pozícióikat, és megkezdte a támadást az amerikai csapatok ellen. A nyugateurópai hadszíntéren az orosz csapatok továbbra is tartják a pozícióikat, és megkezdte a támadást az amerikai csapatok ellen.

A nyugateurópai hadszíntéren az orosz csapatok továbbra is tartják a pozícióikat, és megkezdte a támadást az amerikai csapatok ellen. A nyugateurópai hadszíntéren az orosz csapatok továbbra is tartják a pozícióikat, és megkezdte a támadást az amerikai csapatok ellen. A nyugateurópai hadszíntéren az orosz csapatok továbbra is tartják a pozícióikat, és megkezdte a támadást az amerikai csapatok ellen.

A Szovjet Sajtóiroda hadjelentései

Oktober 20-ai jelentés

Oktober 20-ai jelentés.
Oktober 20-án folytatódott az oroszok elleni harcok a Szovjetunió területén. A harcok során a szovjet csapatok sikeresen visszaverték az orosz csapatok támadását. A szovjet légierő is aktívan részt vett a harcokban, és számos orosz repülőgépet lőtt le. A szovjet csapatok továbbra is tartják a pozícióikat, és megkezdte a támadást az oroszok ellen.

Oktober 21-ai jelentés

Oktober 21-ai jelentés.
Oktober 21-én folytatódott az oroszok elleni harcok a Szovjetunió területén. A harcok során a szovjet csapatok sikeresen visszaverték az orosz csapatok támadását. A szovjet légierő is aktívan részt vett a harcokban, és számos orosz repülőgépet lőtt le. A szovjet csapatok továbbra is tartják a pozícióikat, és megkezdte a támadást az oroszok ellen.

Figyelműk figyelemébe tölvesse a következőkben

Figyelműk figyelemébe tölvesse a következőkben.
A Szovjet Sajtóiroda jelentéseiből.
A Szovjet Sajtóiroda jelentéseiből.
A Szovjet Sajtóiroda jelentéseiből.

A magyarországi helyzet

A magyarországi helyzet.
A magyarországi helyzet.
A magyarországi helyzet.

Az Új Szó elődei

ostromlott fővárosban, hihetetlenül nehéz körülmények között megkezdte munkáját. Akkor azonban ennek óriási jelentősége volt. Mert az a tény, hogy a Szovjetunió Vörös Hadseregének magyar nyelvű lapja Budapesten jelent meg, már bizonyította a fasiszták végleges vereségét Magyarország területén.

Az Új Szó szerkesztősége

- Főszerkesztő: Illés Béla
- Főszerk. helyettes: Kassai Géza
- Felölős szerkesztő: Ráth Károly
- Szerkesztő: Gyáros László
- Felölős kiadó: Garasin Rudolf
- Főmöttör: Herdó József (Athenaeum)

Munkatársak

- Balabán Éva
- Bazsik Ilona
- Bojadzsijeva Antonia
- Bolgar Elek dr.
- Botár Berta
- Csaban J.

- Ék Sándor
- G. Fazekas Erzsébet
- Fedor János
- Fekete Anna
- Flórián Tibor
- Fomin Sz.

Gellért Endre
Gombos László
Gy. Gonda Erzsébet
Hammerli Lászlóné
ifj. Hunya István
József Gábor
Kárpáti Aurél
Kemény György
Kivágó Emmi
Kuhalszkij A.
Lányi Sarolta
Lévai Béla
Lefkovics Irén
Litvinov G.
Makkai Imre
Matyusevszkij I.
Mérei Ferenc
Mityolkin V.
Német Irén

Oldner Vladimir
Péter Imre
Pirityi Sándor
Pruszenko V.
Rab Zsuzsa
Rákos Ferencné
Ránki (Roxi) József
Rex György
Rex László
Rosta Endre
Sándor István Tamás
Sarló Sándor
Szabó Ferenc
Székács Hella
Szekeres József
Tyerentyev V.
Wagner Anna
Zamek Valdimir
Zsombor János

Miről írt az Új Szó?

Az *Új Szó* Budapesten megjelent 1. számának „*Frontszakadás*” című vezércikkéből idézünk néhány sort:

„Két héttel ezelőtt indult meg a Vörös Hadsereg támadása Lengyelországban és Kelet-Poroszországban. Azokon a frontszakaszokon, amelyek Németország fontos életereihez és a német fővároshoz, Berlinhez is a legközelebb esnek. Értethető, hogy a német hadvezetőség a legnagyobb figyelmet ezeknek az arcvonalaknak szentelte. Éveken át itt építette acélból és betonból a legtökéletesebb erődítményvonalat. Itt összpontosította hadosztályainak javarészét. Erről a védelmi vonalról kürtölte világgá a német hírverés, hogy bevehetetlen . . .

A Vörös Hadsereg január közepén néhány nap alatt áttörte és szétúzta a „bevehetetlen” német védelmi vonalat, amelynek az volt a rendeltetése, hogy a Vörös Hadsereget Németország belső területeitől, katonai, gazdasági és politikai gócpontjaitól távol tartsa.

A Vörös Hadsereg támadása olyan lendülettel indult, és olyan fokozódó iramban folytatódik, hogy a szovjet csapatok alig két hét alatt több mint 400 kilométert nyomultak előre nyugat felé, felszabadították csaknem egész Lengyelországot, megszállták Kelet-Poroszország jelentékeny részét, elvágták a Kelet-Poroszországban rekedt német hadosztályok visszavonulási útját, benyomultak Németországnak a Ruhr-vidék mellett legfontosabb ipari területére . . .

A nemzetközi sajtó a *német front szakadásának* (A szerző kiemelése.) nevezi azokat a csapásokat, amelyeket a Vörös Hadsereg az utóbbi két hét alatt a német hadseregre mért . . .” (A vezércikket *Gregor Karpatszkij* írta.)

A lap második oldalán „*Toborzásról*” címmel ír roppant fontos cikket *Ivan Beljajev*. Idézünk a cikkből:

„Magyarország Ideiglenes Nemzeti Kormányja a fegyverszüneti egyezményben, amelyet a Szocialista Szovjetköztársaságok, az Egyesült Brit Királyság és az Észak-Amerikai Egyesült Államok kormányaival kötött, kötelezte magát ar-

М.В.С. — С.С.С.Р.
РЕДАКЦИЯ
газеты КРАСНОЙ АРМИИ
ДЛЯ ВЕНГЕРСКОГО НАСЕЛЕНИЯ
орган Политуправления ЦГВ

„УЙ СО“

Uj Szó

a Vörös Hadsereg lapja
SZERKESZTŐSÉG
ERZSÉBET KÖRUT 9/11, I. EMELET
TELEFON:
221-890, 421-888, 421-977

Ответственный редактор
подпись

Budapest, 3 января 1947 года

ВРЕМЕННОЕ УДОСТОВЕРЕНИЕ

Предъявитель сего капитан Дарош В.И. про-
ходит военную службу при редакции Советской
Армии для венгерского населения "УЙ СО" орга
н Политуправления ЦГВ.

занимает штатную должность начальника отде
ла местной информации.

Удостоверение действительно по 1 -е июня
1947 года.

Разрешается ношение личного оружия, ПТ № X
850 с патронами.

Бела Иллеш
/Бела Иллеш/
Заместитель редактора
по 24.XII-1947
Директор редакции М.Косов

ra, hogy »Magyarország legalább nyolc nehézfegyverzettel ellátott gyaloghadosztályt állít fel.« Ez az újonnan létrehozandó magyar nemzeti hadsereg megkapta a Szövetségesektől az engedélyt arra, hogy részt vegyen a Hitler Németországa elleni szabadságharcban . . .

A magyar közvélemény nincs teljesen tisztában Magyarország nemzetközi helyzetével. Azt sem tudja pontosan, hogy milyen óriási vérvesztéseket szenvedett a magyar nép a Don mellett és Galíciában, de még kevésbé tudja, hogy ez az idegen érdekekért, Hitler érdekeiért kiontott magyar vér minden cseppje gyalázatot hozott a magyar népre . . .

A fegyverszüneti megállapodás aláírása annyiban könnyített ezen a helyzeten, hogy Magyarországnak megadja a lehetőséget, hogy miután éveken át kutya-hűséggel szolgálta az emberiség legocsmányabb ellenségét, Hitlert, most kivegye részét a világ népeinek Hitler-ellenes szabadságharcából . . .”

Dálnoki Miklós Béla vezérezredes, Magyarország Ideiglenes Nemzeti Kormányának elnöke toborzási felhívással fordult Magyarország népéhez. Ezzel a magyar kormány megkezdte „a fegyverszüneti megállapodásban Magyarországra rótt kötelezettségek végrehajtását” és egyben élt a reá ruházott joggal, a hadseregszervezés jogával.

Ugyanezen a második oldalon Kassai Géza foglalkozik a *sztálingrádi csata*, a világtörténelem addig legnagyobb ütközete második évfordulójával (1943. február 2.). Terjedelmes cikkében — egyebek között — a *New York Herald*-ot idézi:

„Évtizedekig fogják tanulmányozni történészek és katonai akadémiák a sztálingrádi csatát. Azt, hogy tudott a Vörös Hadsereg a védelemből támadásba átmenni, a kezdeményezést az egész fronton megragadni, Sztálingrád körzetében 22 ellenséges hadosztályt bekeríteni és — azokon kívül, akik a fegyvert letették — teljesen megsemmisíteni. Azt, hogy ez a harc mint fejlődött támadássá az összes frontszakaszokon.”

Befejezésül pedig Sztálint idézi (1944. november 6-i beszéd):

„Most, amikor a honvédelmi háború győzelmes befejezéséhez közeledik, teljes nagyságában áll előttünk a szovjet nép történelmi szerepe. Most mindenki elismeri, hogy a szovjet nép önfeláldozó harcával megmentette az európai civilizációt a fasiszta pogromlovagoktól. Ez a szovjet nép világtörténelmi nagy érdeme.”

Budapest szabad!

Néhány nap alatt az *Új Szó* szerkesztősége, valamint — *Herdó József* főmegtőr vezetésével — az Athenaeum nyomda dolgozóinak egy csoportja jó együttműködésének eredménye nemcsak biztosította a lap rendszeres megjelenését, hanem 1945. február 14-én, Budapest felszabadulása másnapján, megjelent az *Új Szó* rendkívüli kiadása. A rendkívüli kiadás főcíme: *Budapest szabad*. Alatta *Sztálin* marsall napiparancsa, amelyben a 2. Ukrán Front parancsnokának, *Malinovszkij* marsallnak, valamint a front vezérkari főnökének, *Zaharov* vezérezredesnek és a 3. Ukrán Front parancsnokának, *Tolbuhin* marsallnak, valamint a front vezérkari főnökének, *Ivanov* altábornagynak köszönetet mond azért, hogy:

a 2. Ukrán Front csapatai, együttműködve a 3. Ukrán Front csapataival, másfél hónapos ostrom kemény küzdelmei után, a nagyvárosi háború utcai harcainak nehéz körülményei között, ma, február 13-án befejezték a Budapesten kö-

ÉLJEN, ERŐSÖDJÉK, MÉLYÜLJÖN A SZOVJET-MAGYAR BARÁTSÁG

ÁRA
40
FILLER
SZÓVET MELLÉKLETTE

75. évfolyam 76. (204.) sz.
1945. ÁPRILIS 4.
VASÁRNAP

Az első melléklet, hogy
a szovjet-magyar barátság
szilárd és megújuló legyen,
és hogy a német megszállás
és a magyar ellenállás
szilárd és megújuló legyen,
és hogy a német megszállás
és a magyar ellenállás
szilárd és megújuló legyen,
és hogy a német megszállás
és a magyar ellenállás
szilárd és megújuló legyen.

A SZOVJET HADSERIÉK LAPJA MAGYARORSZÁG LAKOSSÁGA SZÁMÁRA

A magyar szabadság győzelme

... az első világháború után, amikor a német megszállás alatt a magyar nép a szabadságért harcolt, és a szovjet hadsereg segítségével a szabadságot megszerezte. A magyar nép a szabadságért harcolt, és a szovjet hadsereg segítségével a szabadságot megszerezte. A magyar nép a szabadságért harcolt, és a szovjet hadsereg segítségével a szabadságot megszerezte. A magyar nép a szabadságért harcolt, és a szovjet hadsereg segítségével a szabadságot megszerezte.

... a magyar szabadság győzelme, amely a német megszállás elleni harc eredményeként született meg. A magyar nép a szabadságért harcolt, és a szovjet hadsereg segítségével a szabadságot megszerezte. A magyar nép a szabadságért harcolt, és a szovjet hadsereg segítségével a szabadságot megszerezte. A magyar nép a szabadságért harcolt, és a szovjet hadsereg segítségével a szabadságot megszerezte.

... a magyar szabadság győzelme, amely a német megszállás elleni harc eredményeként született meg. A magyar nép a szabadságért harcolt, és a szovjet hadsereg segítségével a szabadságot megszerezte. A magyar nép a szabadságért harcolt, és a szovjet hadsereg segítségével a szabadságot megszerezte. A magyar nép a szabadságért harcolt, és a szovjet hadsereg segítségével a szabadságot megszerezte.

... a magyar szabadság győzelme, amely a német megszállás elleni harc eredményeként született meg. A magyar nép a szabadságért harcolt, és a szovjet hadsereg segítségével a szabadságot megszerezte. A magyar nép a szabadságért harcolt, és a szovjet hadsereg segítségével a szabadságot megszerezte. A magyar nép a szabadságért harcolt, és a szovjet hadsereg segítségével a szabadságot megszerezte.

Szovjetunió Népbiztosi Tanácsának elnöke, továbbá a három nagyhatalom külügyminiszterei, a vezérkari főnökök és más tanácsadók.

A három szövetséges nagyhatalom 1945. február elején megtartott nyolc napos értekezletéről nyilatkozatot adtak ki, amelynek bevezetője közli a részvevők teljes névsorát, kilenc fejezete pedig azokkal a fontos nemzetközi kérdésekkel foglalkozik, amelyekről tárgyaltak és amelyekre vonatkozóan döntő fontosságú határozatokat hoztak. A kilenc fejezet alcíme a következő:

- I. Németország szétzúzása
- II. Németország megszállása és ellenőrzése
- III. Németország javátételi kötelezettsége
- IV. Az Egyesült Nemzetek értekezlete
- V. A felszabadított Európára vonatkozó Nyilatkozat
- VI. Lengyelországról
- VII. Jugoszláviáról
- VIII. A külügyminiszterek tanácskozása
- IX. Egység a béke megszervezésében, valamint a háború vitelében

A Nyilatkozat valamennyi fejezete egyformán fontos és nagy jelentőségű határozatokat tartalmaz. De ma, több mint harminc esztendővel a második világháborút követő békés rendezés után, a béke fenntartása és megőrzése szempontjából talán legfontosabb a IV. fejezet, amely az Egyesült Nemzetek értekezleté-

nek 1945. április 25-re, San Franciscóba való összehívásáról, az Egyesült Nemzetek Szervezetének megalapításáról intézkedett.

Erre vonatkozóan a Nyilatkozat IV. fejezete a következőket mondja:

„Elhatároztuk, hogy szövetségeseinkkel együtt a legközelebbi időben általános nemzetközi szervezetet létesítünk a béke és biztonság fenntartása céljából. Az a véleményünk, hogy ennek nagy jelentősége van mind az agresszió megelőzése, mind a háború politikai, gazdasági és szociális okainak elhárítása szempontjából. Ezt csak az összes békeszerető népek szoros és állandó együttműködése biztosíthatja.”

A magyar szabadság győzelme

Az *Új Szó* a szovjet hadsereg magyar nyelvű lapja, ezt követően több mint három esztendeig rendszeresen megjelent, megbízhatóan tájékoztatta olvasóit a hadihelyzetről, a háború igazi jellegéről, a háború utáni kibontakozásról, Magyarország demokratizálásáról és újjáépítéséről, a nemzetközi helyzetről, a Szovjetunió életéről, és mindvégig a szovjet—magyar barátság őszinte harcosa volt.

A lap utolsó, IV. évfolyamának 78. (894.) száma Magyarország felszabadulása napjának harmadik évfordulóján, 1948. április 4-én jelent meg. A 16 oldalas ünnepi szám „*A magyar szabadság győzelme*” című vezércikkéből idézünk:

„Ma három esztendeje fejeződött be a súlyos, véres, diadalmas harc, melyet Magyarország fölszabadításáért folytatott a nagy Vörös Hadsereg és folytattak négy évszázadon keresztül a magyar nép legjobbjai. Több, mint 400 esztendeje annak, hogy Magyarország elvesztette függetlenségét, hogy a magyar nép nyakába vette a Habsburgok igáját. A szolgaság 400 esztendeje alatt a magyar nép legjobbjai sohasem mondtak le a szabadságról és függetlenségről, újból és újból föllángolt a nemzeti függetlenségi háború tüze . . .

A történelem folyamán elválaszthatatlan egységbe forrott a magyarság nemzeti és szociális felszabadulásának ügye. A németet kiverte Magyarország földjéről a diadalmas Szovjet Hadsereg, de Magyarország függetlensége csak akkor vált igazán valósággá, amikor a magyar demokrácia felosztotta a magyar földet a földtelen magyar parasztok között, amikor Magyarország megindult a következetes demokratizálódás felé . . .

Magyarország három esztendő előtt romokban hevert. Ma egyike Európa leggyorsabban újjáépülő és a dolgozó népének máris tűrhető életszínvonalat biztosító országainak. Három év előtt a német politika intrikáinak és a németet kiszolgáló magyar uralkodó rétegek áruló politikájának következtében Magyarország tökéletesen el volt szigetelve, szövetségeseik és barátok nélkül, egyedül állott. Ma baráti szövetséges viszony fűzi Magyarországot demokratikus szomszédaihoz és mindenekelőtt a nagy Szovjetunióhoz. Hosszú, hosszú évszázadok óta nem volt ilyen jó Magyarország nemzetközi helyzete, mint most és sohasem volt olyan sokat ígérő a magyar jövőndő, mint ma. Ezt a magyar nép a Szovjet Hadsereg győzelmének, a Szovjetunió baráti segítségének köszönheti . . .”

(A vezércikket *Illés Béla*, az *Új Szó* főszerkesztője írta.)

Az Új Szó búcsúja

Az *Új Szó* utolsó száma harmadik és negyedik oldalán a magyar népi demokrácia vezetői búcsúznak a laptól. Sok-sok búcsúüzenet: a Magyar Köztársaság

elnöke, a Magyar Kommunista Párt főtítkára, a Szociáldemokrata Párt főtítkára, a Nemzeti Parasztpárt főtítkára, a kultuszminister, a honvédelmi miniszter, Csepel dolgozói, az építés- és közmunkaügyi miniszter, a Gazdasági Főtanács főtítkára, Budapest polgármestere, a Magyar Ifjúság Népi Szövetsége, a Magyar Nők Demokratikus Szövetsége, a Magyar Rádió, a magyar sportolók nevében . . .

Idézzünk néhány sort az egyik üzenetből:

„— Az Új Szó hasábjain valóban új hang, új szavak csendültek fel a német fasizmus jármától még alélt Magyarországon. A győztes Szovjet Hadsereg hangja volt és a felszabadulást és szabadságot, a függetlenséget hirdette sokmillió magyar munkásnak és parasztnak. És új volt ez a hang, mely a maga valóságában, a maga nagyságában mutatta be a Szovjetuniót a magyar népnek, amely előtt bukott urai az igazságot eltitkolták. Most, amikor az Új Szó pályafutását befejezi, szerkesztői elmondhatják, hogy jó munkát végeztek. Szabad és független magyar nép búcsúztatja őket, amely a győztes Szovjet Hadseregben felszabadítóját látja, a hatalmas Szovjetunióban pedig a kis nemzetek függetlenségének legfőbb óráit tiszteli.”

Az Új Szó szerkesztősége válaszolt az üzenetekre és így búcsúzott:

„Az Új Szó szerkesztősége és kiadóhivatala hálás köszönetet mond a magyar demokrácia vezetőinek meleg, bajtársias búcsúszavaikért. És hálás köszönetet mond olvasóinak, kik írásban és szóban adott bírálataikkal, kívánságaikkal és támogatásukkal megkönnyítették három és fél esztendő munkánkat. Az Új Szó megszűnik, de mi valamennyien, akik az Új Szót írtuk, és terjesztettük, tovább folytatjuk a munkát a szovjet—magyar barátságért, a demokráciáért, az igazi békéért.”

Ласло Дьарош

УЙ СО (НОВОЕ СЛОВО)

Газета Советской Армии для населения Венгрии

Резюме

Командование советских войск, продвигавшихся вперед по территории Венгрии, считало важным делом информировать местное население, поэтому было начато издание двух газет на венгерском языке: „Мадьяр Уйшаг” (Венгерская Газета) выпускалась 4-ым Украинским Фронтом под редакцией Бела Иллеша, а другая газета „Хирадо” (Вестник) издавалась 2-м Украинским Фронтом, редактором её был Карой Рат. Эти газеты ежедневно давали подробную информацию о положении на фронте, на основании военных сообщений ТАСС и сводок с ТВД Запада, информировали о международной обстановке, а также и о событиях в Венгрии.

В конце 1944 года обе газеты были объединены в одну под названием „Уй Со” (Новое Слово), которая как газета Красной Армии продолжала вести информационную, просветительную-пропагандистскую деятельность своих предшественниц. Главным редактором газеты стал Бела Иллеш, заместителем главного редактора — Геца Кашшай, ответственным редактором — Карой Рат, редактором Ласло Дьарош, ответственным издателем — Рудольф Гарашин.

Первый номер газеты был издан 2 января 1945 года в Будапеште, освобожденном лишь отчасти. С этого момента газета в течение более трех лет информировала своих читателей о положении на фронтах, о характере войны, о возможностях её развертывания, о процессе демократизации и восстановления страны, о международной обстановке и о жизни Советского Союза. Газета до конца оставалась искренним борцом за дружбу советского и венгерского народов. 14 февраля 1945 года по случаю освобождения Будапешта редакция выпустила специальный номер газеты. Последний, 78-й номер газеты, издававшейся уже четвертый год, был издан в день 3-ей годовщины освобождения страны 4 апреля 1948 года.

László Gyáros

ÚJ SZÓ

Das Blatt der Sowjetarmee für die Bevölkerung Ungarns

Resume

Das Kommando der auf ungarischem Gebiet vordringenden Sowjettruppen erachtete es für wichtig, die Bevölkerung zu informieren, weshalb es zwei Zeitungen in ungarischer Sprache herausgab: die 4. Ukrainische Front die „Magyar Újság“ (Ungarische Zeitung), deren Chefredakteur Béla Illés war, und die 2. Ukrainische Front den „Híradó“ (Anzeiger) mit Károly Ráth als Chefredakteur. Diese Blätter berichteten täglich — auf Grund des Sowjetischen Nachrichtenbureaus und der Kriegsberichte des westlichen Kriegsschauplatzes — über die Kriegslage, beschrieben die internationale Lage ebenso, wie die Ereignisse in Ungarn.

Ende 1944 wurden die beiden Blätter vereinigt und diese Blatt hat unter dem Titel „Új Szó“ (Neues Wort) als Blatt der Roten Armee die aufklärende, orientierende und Propagandatätigkeit der Vorgänger fortgesetzt. Chefredakteur wurde Béla Illés, sein Stellvertreter Géza Kassai, verantwortlicher Redakteur Károly Ráth, Redakteur László Gyáros, verantwortlicher Herausgeber Rudolf Garasin.

Seine erste Nummer erschien im erst teilweise befreiten Budapest am 2. Januar 1945. Von da ab unterrichtete das Blatt über drei Jahre hindurch seine Leser über die Kriegslage, über den Charakter des Krieges, die Möglichkeiten der Entwirrung, über den Prozeß der Demokratisierung den Wiederaufbau des Landes, die internationale Lage und über das Leben in der Sowjetunion. Es war stets ein aufrichtiger Kämpfer für die sowjetisch—ungarische Freundschaft.

Aus Anlaß der Befreiung Budapests hat die Redaktion am 14. Februar 1945 eine Sondernummer herausgegeben. Die Letzte Nummer des Blattes, die Nummer 78 des IV. Jahrganges ist am 3. Jahrestag der Befreiung unseres Landes, am 4. April 1948 erschienen.